

การบรรยายเรื่อง ปรัชญา และแนวคิดหลักเกี่ยวกับจริยธรรม

โดย นายประวิณ ณ นคร

กรรมการ ก.พ. และอดีตนายกรัฐมนตรี ก.พ.

วันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๕

การสัมมนาคณะกรรมการจริยธรรม

เรื่อง “ เติมน้ำปลิกวิกฤตเป็นโอกาส ข้าราชการไทยใสสะอาดด้วยจริยธรรม ”

เนื้อหา

เกริ่นนำ

เรื่องที่จะบรรยายนี้ คือ “ปรัชญาและแนวคิดหลักเกี่ยวกับจริยธรรม” มีคำที่จะต้องทำความเข้าใจกันเสียก่อน ๒ คำ คือ

- ปรัชญา
- แนวคิดหลัก

“ปรัชญา” ตรงกับภาษาอังกฤษว่า “PHILOSOPHY” หมายถึง หลักแห่งความรู้และความจริง

“ปรัชญาเกี่ยวกับจริยธรรม” คือ หลักแห่งความรู้เกี่ยวกับจริยธรรม

“แนวคิดหลัก” ตรงกับภาษาอังกฤษว่า “KEY CONCEPT” หมายถึง หลักที่คิดขึ้น

“แนวคิดหลักเกี่ยวกับจริยธรรม” คือ หลักที่คิดขึ้นเกี่ยวกับจริยธรรม

เมื่อจะพูดถึง “จริยธรรม” จะต้องพูดถึง “คุณธรรม” ด้วย เพราะมักจะมีคำ ๒ คำนี้ ควบคู่กันอยู่เสมอทั้งในการพูดและการเขียนควบคู่กันเป็น “คุณธรรมและจริยธรรม”

คำว่า “คุณธรรม” ที่เขียนเหมือนกัน ออกเสียงเหมือนกัน แต่มีความหมายต่างกันก็มี เช่น

ในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๓๔ บัญญัติว่า การจัดระเบียบข้าราชการพลเรือน ต้องจัดให้ข้าราชการปฏิบัติราชการอย่าง

มีคุณธรรม

มาตรา ๔๒ บัญญัติว่า การจัดระเบียบข้าราชการพลเรือนสามัญ ให้คำนึงถึงระบบคุณธรรม

คำว่า “คุณธรรม” ในมาตรา ๓๔ กับคำว่า “คุณธรรม” ในมาตรา ๔๒ เขียนเหมือนกัน ออกเสียงเหมือนกัน แต่มีความหมายไม่เหมือนกัน คือ

คำว่า “คุณธรรม” ในภาษาไทย ตรงกับภาษาอังกฤษอยู่ ๒ คำ คือ

เนื้อหา

VIRTUE กับ MERIT

ทั้ง ๒ คำ หมายถึง ความดีงาม เหมือนกัน

แต่เป็นความดีงาม **คนละทาง**

VIRTUE เป็นความดีงามทาง**จิตภาพ** เป็นคุณลักษณะที่อยู่ภายในตัวคน คือความดีงามในจิตใจ ซึ่งทำให้เคยชินประพฤติดี เช่น ความซื่อสัตย์สุจริต ทำให้คนไม่ทุจริต

MERIT เป็นความดีงามทาง**กายภาพ** คือความดีงามในคุณลักษณะที่ปรากฏภายนอก เช่น มีความรู้ดี มีความสามารถดี มีทักษะดี มีคุณลักษณะอื่นที่เหมาะสม

VIRTUE อยู่ภายในตัวคนซึ่งมองไม่เห็น

MERIT ปรากฏภายนอกตัวคน ซึ่งมองเห็น

หนุ่มที่บอกสาวว่า “ฉันรักเธอ” เป็นการแสดงออกภายนอก แต่จะมี VIRTUE คือความรักที่แท้จริงอยู่ในจิตใจหรือไม่ ไม่แน่

อย่างไรก็ดี คนมี VIRTUE คือ มีคุณธรรม เป็นคนมีความดีงามในจิตใจ ย่อมทำให้เคยชินประพฤติดี ซึ่งจะส่งผลให้มีจริยธรรม

ดังนั้น “คุณธรรม” ที่ตรงกับภาษาอังกฤษว่า VIRTUE จึงเป็นปัจจัยส่งเสริมให้มีจริยธรรม คือ เมื่อมีความดีงามในจิตใจ ก็ทำให้เคยชินประพฤติดี การประพฤติดีก็คือการมีจริยธรรม

สารสังเคราะห์

คุณธรรมเป็นปัจจัยส่งเสริมจริยธรรม

การพัฒนาให้ข้าราชการมีจริยธรรม จึงควรพัฒนาให้ข้าราชการมีคุณธรรมก่อนแล้วข้าราชการจะมีจริยธรรมไปเอง

การบรรยายในวันนี้จะพูดในแง่ทฤษฎีหรือหลักแห่งความรู้เกี่ยวกับจริยธรรมจะไม่พูดถึง การปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม แต่จะพูดถึงเนื้อหาสาระเกี่ยวกับ

ก. ความหมายของจริยธรรม

ข. จุดมุ่งหมายของจริยธรรม

ค. การรักษาจริยธรรม

ก. ความหมายของจริยธรรม

คำว่า “จริยธรรม” มีในรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๗๙ และในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๗๙

เนื้อหา

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๙ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า

“**มาตรฐานทางจริยธรรม**” ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐแต่ละประเภทให้เป็นไปตาม**ประมวลจริยธรรม** ที่กำหนดขึ้น

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๙ วรรคสี่ บัญญัติว่า

“การพิจารณา สรรหา กลั่นกรอง หรือแต่งตั้งบุคคลใดเข้าสู่ตำแหน่งที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการใช้อำนาจรัฐ รวมทั้งการโยกย้าย การเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนเงินเดือน และการลงโทษบุคคลนั้น จะต้องเป็นไปตามระบบ**คุณธรรมและค่านึงถึงพฤติกรรมทางจริยธรรม**ของบุคคลดังกล่าวด้วย

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๗๒ บัญญัติว่า

“ให้ส่วนราชการมีหน้าที่ดำเนินการให้มีการเพิ่มพูนประสิทธิภาพและเสริมสร้างแรงจูงใจแก่ข้าราชการ เรือนสามัญ เพื่อให้ข้าราชการพลเรือนสามัญมีคุณภาพ **คุณธรรม จริยธรรม**”

คำที่เกี่ยวกับจริยธรรม

พิจารณาจากรัฐธรรมนูญและกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน ปรากฏว่ามีคำที่เกี่ยวกับ **จริยธรรม** อยู่ ๔ คำ คือ

(๑) จริยธรรม

(๒) มาตรฐานทางจริยธรรม

(๓) ประมวลจริยธรรม

(๔) พฤติกรรมทางจริยธรรม

ความหมายของคำแต่ละคำดังกล่าว เป็นดังนี้

(๑) จริยธรรม

คำว่า “**จริยธรรม**” มาจากคำว่า “**จริย**” และ “**ธรรม**”

“**จริย**” แปลว่า “**ความประพฤติ**”

“**ธรรม**” มีความหมายหลายอย่าง ในที่นี้ขอแปลว่า “**สภาพที่ทรงไว้โดยชอบ**”

เมื่อรวม ๒ คำ เป็น “**จริยธรรม**” จะหมายถึง “**สภาพที่ทรงไว้ซึ่งความประพฤติโดยชอบ**” ตรงกับภาษาอังกฤษว่า “**ETHICS**”

(๒) มาตรฐานทางจริยธรรม

คำว่า “**มาตรฐานทางจริยธรรม**” มีในรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๗๙ ซึ่งบัญญัติให้**มาตรฐานทางจริยธรรม**ของข้าราชการเป็นไปตาม**ประมวลจริยธรรม**

คำว่า “**มาตรฐาน**” พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน แปลว่า “**สิ่งที่ถือเอาเป็นหลักสำหรับเทียบกำหนด**”

เนื้อหา

ดังนั้น คำว่า “มาตรฐานทางจริยธรรม” ก็คือ “สิ่งที่ถือเอาเป็นหลักสำหรับเทียบกำหนดทางจริยธรรม” ตรงกับภาษาอังกฤษว่า “ETHICAL STANDARD”

(๓) ประมวลจริยธรรม

คำว่า “ประมวลจริยธรรม” มีในรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๗๙ ซึ่งบัญญัติให้มาตรฐานทางจริยธรรมของข้าราชการเป็นไปตามประมวลจริยธรรม

คำว่า “ประมวล” พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน แปลว่า “รวบรวม” ดังนั้น คำว่า “ประมวลจริยธรรม” ก็คือ “ข้อกำหนดทางจริยธรรมที่รวบรวมขึ้นไว้” ตรงกับภาษาอังกฤษว่า “CODE OF EHTICS”

(๔) พฤติกรรมทางจริยธรรม

คำว่า “พฤติ” พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน แปลว่า “ความประพฤติ” “กรรม” แปลว่า “การกระทำ” ดังนั้น คำว่า “พฤติกรรมทางจริยธรรม” ก็คือ “การกระทำที่แสดงออกทางจริยธรรม”

ลักษณะของจริยธรรม

คำว่า “จริยธรรม” (Ethics) เป็น “นามธรรม”

เมื่อกำหนดเป็น “รูปธรรม” เพื่อใช้ในแต่ละกลุ่มคน จะมีการกำหนดเป็น “มาตรฐานทางจริยธรรม” โดยกำหนดเป็นข้อปฏิบัติ (Do) หรือ ข้อห้าม (Don't) ไว้ มีประกาศิตบังคับ (Commandment) และมาตรการบังคับ (Sanction) แตกต่างกันไปตามจุดมุ่งหมาย (Objectives) เรียกชื่อต่าง ๆ กัน เช่น

“มารยาท” (Manner) ใช้ในสังคมทั่วไป มีจุดมุ่งหมายเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย มีประกาศิตบังคับในระดับ “ควร” มีมาตรการบังคับทางสังคม (Social Sanction) เช่น เป็นที่รังเกียจหรือไม่เป็นที่ยอมรับนับถือ

“จรรยาวิชาชีพ” (Professional Ethics) ใช้ในวงการผู้ประกอบการวิชาชีพต่างๆ เช่น แพทย์ วิศวกร สถาปนิก มีจุดมุ่งหมายเพื่อประสิทธิผลในการประกอบวิชาชีพนั้น ๆ และเพื่อธำรงไว้ซึ่งเกียรติและศักดิ์ศรีของผู้ประกอบวิชาชีพนั้น ซึ่งมีมโนธรรม คือ จิตสำนึก (Conscience) กำกับอยู่ด้วย มีประกาศิตบังคับในระดับ “พึง” มีมาตรการบังคับในทางการประกอบวิชาชีพ (Professional Sanction) เป็นมาตรการแก้ไข (Correction) เช่น ว่ากล่าวตักเตือน หรือสั่งให้ได้รับการพัฒนา หรือนำไปประกอบการพิจารณาในการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ หรือการเลื่อนเงินเดือน เป็นต้น

สำหรับข้าราชการพลเรือน พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๕๑ ให้ถือว่า การรับราชการเป็นการประกอบวิชาชีพ อย่างหนึ่ง ซึ่งบัญญัติให้ข้าราชการรักษาจรรยาข้าราชการ ตามที่ส่วนราชการเจ้าสังกัดกำหนดและให้ผู้บังคับบัญชากำกับควบคุมและดำเนินการแก้ไขพฤติกรรมตามควรแก่กรณี ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๗๙ ว่า ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดไม่ปฏิบัติตามจรรยาข้าราชการให้ผู้บังคับบัญชานำไปประกอบการพิจารณาแต่งตั้ง เลื่อนเงินเดือน หรือสั่งให้ได้รับการพัฒนา

เนื้อหา

“วินัย” (Discipline) ใช้ในวงการผู้ทำงานต่าง ๆ มีจุดมุ่งหมายเพื่อประสิทธิภาพในการทำงานนั้น ๆ มีประกาศิตบังคับในระดับ “ต้อง” มีมาตรการบังคับทางวินัย(Disciplinary sanction) ซึ่งเป็นมาตรการลงโทษ (Punishment) การรับราชการเป็นการทำงานอย่างหนึ่ง จึงต้องมีข้อกำหนดทางวินัยให้ข้าราชการยึดถือปฏิบัติในการทำงาน

“ประมวลจริยธรรม” (Code of Ethics) เป็นรูปธรรมอย่างหนึ่งของจริยธรรม ใช้สำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งรัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ในมาตรา ๒๗๙ ให้มาตรฐานทางจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐแต่ละประเภทเป็นไปตามประมวลจริยธรรมที่กำหนดขึ้น และบัญญัติไว้ในมาตรา ๒๘๐ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดิน เสนอแนะหรือให้คำแนะนำในการจัดทำหรือปรับปรุงประมวลจริยธรรมและส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีจิตสำนึกในด้านจริยธรรม

สำหรับข้าราชการพลเรือน ก.พ. ในฐานะองค์กรกลางบริหารทรัพยากรบุคคลของข้าราชการพลเรือน ได้กำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมขึ้นเป็น “ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน” โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน ไม่ใช่วินัยข้าราชการพลเรือน เป็นมาตรฐานทางจริยธรรม อีกส่วนหนึ่งต่างหากจากวินัย แต่รัฐธรรมนูญมาตรา ๒๗๙ บัญญัติว่า การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม ให้ถือว่าเป็นการกระทำผิดทางวินัย และให้กำหนดขึ้นตอนการลงโทษตามความร้ายแรงแห่งการกระทำไว้ในประมวลจริยธรรมด้วย และประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือนที่ ก.พ. กำหนดไว้ ข้อ ๑๘ กำหนดให้การฝ่าฝืนจริยธรรมตามที่กำหนดไว้ในหมวด ๒ เป็นความผิดวินัยตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน

ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน ที่ ก.พ. กำหนดไว้นั้น มีประกาศิตบังคับในระดับ “ต้อง” มีมาตรการบังคับใช้ทั้งมาตรการลงโทษ (Punishment) และมาตรการแก้ไข (Correction) โดยสั่งให้ได้รับการพัฒนาด้วย ซึ่งไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญที่บัญญัติให้ใช้มาตรการลงโทษ (Punishment) อย่างเดียว เหตุที่มีมาตรการบังคับใช้ประมวลจริยธรรมในทางแก้ไข (Correction) อยู่ด้วยนั้น เนื่องจากร่างประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน มี ๒ ตอนรวมกันอยู่ ตอนหนึ่งเป็น จรรยาข้าราชการ ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน อีกตอนหนึ่งเป็น จริยธรรมข้าราชการพลเรือน ตามรัฐธรรมนูญ จึงมีมาตรการบังคับใช้ทั้งในทางลงโทษ (Punishment) และ ในทางแก้ไข (Correction) อยู่ในร่างประมวลจริยธรรมนั้น เมื่อไปพิจารณาในคณะกรรมการกฤษฎีกา ถูกทักท้วงว่าเอาจรรยาข้าราชการ ซึ่งกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนบัญญัติให้ส่วนราชการแต่ละแห่งเป็นผู้กำหนด ไปรวมไว้ในประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือนที่ ก.พ. เป็นผู้กำหนดไม่ได้ เพราะผู้กำหนดเป็นคนละคนกัน จึงได้ตัดจรรยาข้าราชการออกจากประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน แต่ไม่ได้แก้มาตรการบังคับใช้ จึงยังคงมีมาตรการแก้ไข (Correction) โดยสั่งให้ได้รับการพัฒนาซึ่งเป็นมาตรการที่ใช้สำหรับจรรยาอยู่ในประมวลจริยธรรมให้เลือกใช้ด้วย

เนื้อหา

สรุป

ความหมายของคำว่า “จริยธรรม” (Ethics) ที่จะนำมาใช้กับข้าราชการนั้น หมายถึง “สภาพที่ทรงไว้ซึ่งความประพฤติโดยชอบ” ซึ่งเป็น “นามธรรม”

เมื่อกำหนดเป็น “รูปธรรม” เป็นข้อห้ามหรือข้อปฏิบัติทางจริยธรรมจะเรียกว่า “มาตรฐานทางจริยธรรม” (Ethical Standard) ซึ่งรัฐธรรมนูญบัญญัติให้กำหนดเป็น “ประมวลจริยธรรม” (Code of Ethics)

เมื่อมีการปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรม หรือปฏิบัติฝ่าฝืนมาตรฐานทางจริยธรรม จะเรียกว่า “พฤติกรรมทางจริยธรรม” (Ethical Behavior)

ข้อคิด

เมื่อรู้ความหมายของคำว่า “จริยธรรม” “มาตรฐานทางจริยธรรม” “ประมวลจริยธรรม” และ “พฤติกรรมทางจริยธรรม” แล้ว คงจะใช้คำว่า

“มีจริยธรรม” ไม่ใช่ “มีประมวลจริยธรรม”

“ผิดประมวลจริยธรรม” ไม่ใช่ “ผิดจริยธรรม”

ใช้ว่า “ผิดจริยธรรม” ไม่ได้ เพราะ “จริยธรรม” เป็น “นามธรรม” ไม่มีข้อกำหนดเป็นข้อปฏิบัติว่าให้ทำอย่างไร ไม่มีข้อห้ามไม่ให้ทำอย่างไร จึงไม่มีการกระทำผิดข้อห้ามหรือไม่ปฏิบัติตามข้อปฏิบัติ

ใช้ว่า “มีจริยธรรม” ได้ คือ มี “สภาพที่ทรงไว้ซึ่งความประพฤติโดยชอบ”

แต่ใช้ว่า “มีประมวลจริยธรรม” ไม่ถูก เพราะจะหมายถึงมีประมวลจริยธรรมที่พิมพ์ไว้เป็นเล่ม ๆ

ใช้ว่า “ผิดประมวลจริยธรรม” ได้ คือ ผิดข้อกำหนดทางจริยธรรม ซึ่งกำหนดไว้เป็นข้อห้ามและข้อปฏิบัติ

เมื่อเห็นรูปของจริยธรรม ซึ่งมีหลายรูปที่ใช้สำหรับข้าราชการ คือ จรรยา วินัย และประมวลจริยธรรม อาจมีข้อสงสัยว่า ทำไมจึงต้องมีหลายรูป มีจรรยา วินัย หรือ “ประมวลจริยธรรม” อย่างใดอย่างหนึ่ง เพียงอย่างเดียวไม่พอหรือ?

ถ้าจะตอบอย่างกำปั้นทุบดิน อาจตอบว่า

“ก็กฎหมายบัญญัติให้มีทั้งจรรยา วินัย และประมวลจริยธรรม จึงต้องมีทั้ง ๓ รูป”

คือ พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน บัญญัติให้มี จรรยา และ วินัย

รัฐธรรมนูญ บัญญัติให้มี ประมวลจริยธรรม

เนื้อหา

ตอบอย่างว่า ก็ถูก แต่ถูกเพียง ๕๐%

ถ้าจะให้ถูกสัก ๗๐% ต้องบอก **เหตุผล**ว่า ทำไมกฎหมายจึงบัญญัติให้มีทั้งจรรยา วินัยและประมวลจริยธรรม

เหตุผลที่ต้องมีทั้งจรรยา วินัยและประมวลจริยธรรม เพราะมีอย่างใดอย่างหนึ่งเพียงอย่างเดียว**ไม่กระชับพอที่จะรักษาพฤติกรรมที่ดี** ของข้าราชการได้

เปรียบเทียบการแต่งกายไปในงานพิธี
ต้องใส่ทั้งเสื้อกั๊ก เสื้อเชิ้ต และเสื้อนอก

ถ้าใส่แต่เสื้อนอก ตัวเดียวจะมีช่องโหว่ให้เห็นร่างกายและป้องกันลมไม่ได้ เปรียบเหมือนมีแต่วินัยอย่างเดียว จะมีช่องโหว่ให้หลบเลี่ยงได้มาก เพราะข้อกำหนดวินัยกำหนดไว้กว้าง ๆ ทำให้ตีความหลบเลี่ยงได้ เช่นวินัยกำหนดว่า

“กระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง”

อย่างไรคือ “ชั่ว”

อย่างไร คือ “ร้ายแรง”

อยู่ในดุลพินิจของผู้พิจารณาแต่ละคน จึงเลี่ยงกันได้ แกล้งกันได้ ช่วยกันได้ ไม่ศักดิ์สิทธิ์พอในการควบคุมพฤติกรรมของข้าราชการ

ถ้าใส่แต่เสื้อเชิ้ต ตัวเดียวจะไม่มีอะไร**จับເຮັດ** เหยื่อยังออกมาเปื้อนเสื้อเชิ้ตให้เห็นอยู่ เปรียบเหมือนมีแต่**ประมวลจริยธรรม** อย่างเดียว ไม่พอที่จะควบคุมจิตสำนึก คนก็ยังฝ่าฝืนประมวลจริยธรรมอยู่ จึงต้องมี**จรรยา** ไว้ควบคุมจิตสำนึกของข้าราชการ ผู้รับราชการซึ่งเป็นการประกอบวิชาชีพอย่างหนึ่งด้วย

อีกเหตุผลหนึ่ง **การกระทำผิดประมวลจริยธรรมไม่เป็นความผิดร้ายแรง** ลงโทษไล่ออก ปลดออกไม่ได้ จึงต้องมีวินัยกำกับอยู่อีกชั้นหนึ่งเพื่อให้เข้มแข็ง ศักดิ์สิทธิ์เพียงพอโดยไล่ออก ปลดออกได้

ถ้าใส่แต่เสื้อกั๊ก ตัวเดียว **ไม่มีขีดพอที่จะปกคลุมร่างกาย** เปรียบเหมือนมีแต่**จรรยา** จะไม่**ศักดิ์สิทธิ์** ซึ่งเข้มแข็งพอที่จะควบคุมพฤติกรรมของข้าราชการ เพราะมาตรการบังคับใช้**จรรยา** เป็นเพียงมาตรการแก้ไข (Correction) ไม่ใช่มาตรการลงโทษ (Punishment) อย่างวินัย

จึงต้องมีทั้งจรรยา วินัยและประมวลจริยธรรม

ถ้าจะตอบให้ได้คะแนนถึง ๙๐% ต้องอ้าง**ความจำเป็น** ด้วยว่า จำเป็นอย่างไร จึงต้องมีทั้งจรรยา วินัยและประมวลจริยธรรม

ความจำเป็นที่ต้องมี**ทั้งจรรยา วินัยและประมวลจริยธรรม** เพราะมีเพียงอย่างใดอย่างหนึ่งหรือแม้มี ๒ อย่าง **จะไม่มีประสิทธิภาพพอที่จะรักษาพฤติกรรมที่ดี**ของข้าราชการ

เนื้อหา

เปรียบเทียบการกรองน้ำสกปรกให้สะอาด ซึ่งต้องกรองถึง ๓ ชั้น คือ

ชั้นที่ ๑ กรองด้วยตะแกรง เอาขยะออก เหมือนใช้วินัย กรองหยาบ ๆ

ชั้นที่ ๒ กรองด้วยผ้า เอาฝุ่นและตะกอนออก เหมือนใช้ประมวลจริยธรรม
กรองละเอียด ให้ปลอดการเบี่ยงเบน

ชั้นที่ ๓ กรองด้วยหม้อกรอง ให้ใสสะอาด เหมือนใช้จรรยา กำกับจิตสำนึกให้ประพฤติดี

ถ้าจะตอบให้ได้คะแนน ๑๐๐% ต้องเพิ่มเหตุผลอีกประการหนึ่ง คือ

จรรยา ใช้สำหรับผู้ประกอบวิชาชีพ

วินัย ใช้สำหรับคนทำงาน

ประมวลจริยธรรม ใช้สำหรับ เจ้าหน้าที่ของรัฐ

ข้าราชการ เป็นทั้ง

- ผู้ประกอบวิชาชีพ ซึ่งต้องมีจรรยาควบคุม
- คนทำงาน ซึ่งต้องมีวินัยควบคุม
- เจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งต้องมีประมวลจริยธรรมควบคุม

ข้าราชการจึงต้องรักษาทั้งจรรยา วินัย และประมวลจริยธรรม

สารสังเคราะห์

รู้ความหมาย ใช้ให้ถูก ผูกให้เชื่อมโยง

“จริยธรรม” เป็น “นามธรรม” ไม่ใช่ “รูปธรรม”

ต้องใช้ว่า “มีจริยธรรม” ไม่ใช่ “มีประมวลจริยธรรม”

ต้องใช้ว่า “ผิดประมวลจริยธรรม” ไม่ใช่ “ผิดจริยธรรม”

“มารยาท” “จรรยา” “วินัย” “ประมวลจริยธรรม” ต่างก็เป็นรูปธรรมของ “จริยธรรม”

ข้าราชการเป็นทั้งผู้ประกอบวิชาชีพ คนทำงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ต้องใช้ทั้งจรรยา วินัย และประมวลจริยธรรม เป็นเครื่องควบคุมพฤติกรรมของข้าราชการในการปฏิบัติ
ตนและปฏิบัติงาน

ข. จุดมุ่งหมายของจริยธรรม

พิจารณาจุดมุ่งหมายของจริยธรรมตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ในมาตรา ๒๗๙ ว่า มาตรฐานทางจริยธรรม

เนื้อหา

ของเจ้าหน้าที่ของรัฐแต่ละประเภทให้เป็นไปตามประมวลจริยธรรมที่กำหนดขึ้น และการพิจารณาสรรหา
กัลนกรหรือแต่งตั้งบุคคลใดเข้าสู่ตำแหน่งที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการใช้อำนาจรัฐ ต้องคำนึงถึงพฤติกรรมทาง
จริยธรรมของบุคคลดังกล่าวด้วย

จะเห็นว่า จุดมุ่งหมายที่รัฐธรรมนูญบัญญัติเกี่ยวกับ จริยธรรมไว้ จะมุ่งไปที่ธรรมาภิบาล (GOOD
GOVERNANCE) หรือการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยคำนึงถึงการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน
ประสิทธิผลของงานและการรักษาประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติเป็นสำคัญ ทั้งนี้ ไม่มุ่งถึงการอ้าง
เกียรติและศักดิ์ศรีของข้าราชการ ดังเช่นจรรยาวิชาชีพตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ
พลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๗๙

พิจารณาจุดมุ่งหมายของจริยธรรมตามที่ผู้ตรวจการแผ่นดินแนะนำในการจัดทำประมวลจริยธรรมว่าให้ยึด
มั่นในค่านิยมหลัก ๙ ประการ คือ

- (๑) การยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม
- (๒) การมีจิตสำนึกที่ดี ซื่อสัตย์สุจริตและรับผิดชอบ
- (๓) การยึดประโยชน์ของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตน และไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน
- (๔) การยึดมั่นในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นธรรม และถูกต้องกฎหมาย
- (๕) การให้บริการแก่ประชาชนด้วยความรวดเร็ว มีอัธยาศัยและไม่เลือกปฏิบัติ
- (๖) การให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนอย่างครบถ้วน ถูกต้อง และไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง
- (๗) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน รักษามาตรฐาน มีคุณภาพ โปร่งใสและตรวจสอบได้
- (๘) การยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- (๙) การยึดมั่นในหลักจรรยาวิชาชีพขององค์กร

จะเห็นว่า จุดมุ่งหมายในการจัดทำประมวลจริยธรรม ตามคำแนะนำของผู้ตรวจการแผ่นดิน มุ่งไปที่การ
บริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) โดยไม่มุ่งถึงการอ้างเกียรติและ
ศักดิ์ศรีของข้าราชการ

แต่ตามคำปรารภในประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน ได้แสดงความมุ่งหมายของการกำหนดมาตรฐาน
ทางจริยธรรมขึ้นเป็นประมวลจริยธรรมว่าเพื่อการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และเพื่อผดุงเกียรติและศักดิ์ศรี
ของข้าราชการอันควรแก่ความไว้วางใจและความเชื่อมั่นของประชาชน และดำรงตนตั้งมั่นเป็นแบบอย่างที่ดีงาม
สมกับความเป็นข้าราชการในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวด้วย

การที่คำปรารภในประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน ได้เพิ่มจุดมุ่งหมายเพื่อผดุงเกียรติและศักดิ์ศรีของ
ข้าราชการด้วยนี้ เข้าใจว่าเพราะตามร่างประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือนนั้น มีจรรยาข้าราชการรวมอยู่
ด้วย แต่เมื่อตัดจรรยาข้าราชการออกจากประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน เพราะถูกกรมการกฤษฎีกา

เนื้อหา

ทักท้วง ไม่ได้ตัดคำปรารภถึงจุดมุ่งหมายเกี่ยวกับการผดุงเกียรติและศักดิ์ศรีของข้าราชการ ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายของจรรยาข้าราชการอีกด้วย จึงยังคงมีจุดมุ่งหมายในการ**ผดุงเกียรติและศักดิ์ศรี**ของข้าราชการอยู่ในประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน อีกทั้งยังมีข้อกำหนดให้ข้าราชการดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดี **รักษาชื่อเสียงและภาพลักษณ์**ของข้าราชการอยู่ด้วย

อย่างไรก็ดี เนื่องจากในทางทฤษฎี “**จริยธรรม**” มีมาตรฐานอยู่หลายรูปแบบ สำหรับใช้กับแต่ละกลุ่มคน โดยมีจุดมุ่งหมายแตกต่างกันตามแต่ละกลุ่มคน เช่น “**มารยาท**” ใช้สำหรับสังคมทั่วไป มีจุดมุ่งหมายเพื่อ**ความเรียบร้อย** “**จรรยาวิชาชีพอ**” ใช้สำหรับผู้ประกอบวิชาชีพ มีจุดมุ่งหมายเพื่อ**ธำรงเกียรติและศักดิ์ศรี**ของผู้ประกอบวิชาชีพนั้น ๆ และเพื่อ**ประสิทธิผล**ของการประกอบวิชาชีพนั้น “**วินัย**” ใช้สำหรับคนทำงาน มีจุดมุ่งหมายเพื่อ**ประสิทธิภาพ**ในการทำงานนั้น ๆ ดังนั้น เมื่อพูดถึงจุดมุ่งหมายของ “**จริยธรรม**” ในภาพรวม จึงต้องรวมจุดมุ่งหมายของมาตรฐานทางจริยธรรม**ทุกรูปแบบ** มาเป็นจุดมุ่งหมายโดยรวมของ “**จริยธรรม**” เป็นดังนี้

- (๑) เพื่อความเรียบร้อย
- (๒) เพื่อธำรงเกียรติและศักดิ์ศรีของบุคคล
- (๓) เพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงาน
- (๔) เพื่อความเป็นธรรมในสังคม
- (๕) เพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน
- (๖) เพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติตามหลักธรรมาภิบาล

แต่เฉพาะ**ประมวลจริยธรรม** มีจุดมุ่งหมายตามรัฐธรรมนูญเพียง**เพื่อการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance)** เท่านั้น

การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลนั้น มีเป้าหมายสำคัญกำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ ดังนี้

๑. เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชน
๒. เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ
๓. เพื่อให้มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ
๔. เพื่อให้มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินจำเป็น
๕. เพื่อให้ภารกิจของส่วนราชการทันต่อสถานการณ์
๖. เพื่อให้ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ

เนื้อหา

ดังนั้น การกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรม ในประมวลจริยธรรมจึงควรกำหนดเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามหลักธรรมาภิบาลดังกล่าวข้างต้น

ไม่น่าจะกำหนด ห้ามไม่ให้ละเมิดหลักสำคัญทางศีลธรรมและศาสนา ตามประมวลจริยธรรมข้อ ๑๒ จนข้าราชการดื่มสุราเพื่ออวยพรคู่สมรส หรือพูดดื่มสุราเพื่อสังสรรค์ ก็ทำไม่ได้ เพราะผิดประมวลจริยธรรมทั้ง ๆ ที่การดื่มสุราในโอกาสเช่นนั้น ไม่ได้เสียหลักธรรมาภิบาลแต่อย่างใด

ข้าราชการจึงจำเป็นต้องดื่มสุราตามประเพณีซึ่งฝ่าฝืนประมวลจริยธรรมจนทำให้ประมวลจริยธรรมขาดความศักดิ์สิทธิ์

สารสังเคราะห์

การกำหนดข้อห้ามและข้อปฏิบัติในประมวลจริยธรรม ต้องกำหนดให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการให้มีประมวลจริยธรรม

ค. การรักษาจริยธรรม

ความหมายของคำว่า “รักษา”

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ให้ความหมายของคำว่า “รักษา” ไว้ ๔ อย่าง คือ

- (๑) ระวัง
- (๒) ดูแล
- (๓) ป้องกัน
- (๔) เยียวยา

เมื่อนำความหมายของคำว่า “รักษา” ตามพจนานุกรมมาใช้ในการรักษาจริยธรรมของข้าราชการ ก็จะหมายถึง การระวัง ดูแล ป้องกันและเยียวยา คือ

(๑) การที่ข้าราชการแต่ละคนระวังในการปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับข้อปฏิบัติทางจริยธรรมและไม่ฝ่าฝืนข้อปฏิบัติทางจริยธรรม

(๒) การที่ผู้บังคับบัญชา องค์กร ผู้เกี่ยวข้องและสังคม ดูแล ส่งเสริมและพัฒนาให้ข้าราชการมีจริยธรรม

(๓) การที่ผู้บังคับบัญชา องค์กร ผู้เกี่ยวข้องและสังคม ป้องกันมิให้ข้าราชการฝ่าฝืนข้อปฏิบัติทางจริยธรรม

(๔) การที่ผู้บังคับบัญชา เยียวยาโดยดำเนินการลงโทษ (Punishment) หรือแก้ไข (Correction) แก่ข้าราชการผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม ข้อปฏิบัติทางจริยธรรม

ผู้มีหน้าที่รักษาจริยธรรม ได้แก่

๑. ตัวข้าราชการเอง
๒. ผู้บังคับบัญชา

เนื้อหา

๓. องค์กร

๔. ผู้เกี่ยวข้อง

๕. สังคม

วิธีการรักษาจริยธรรม

๑. การรักษาจริยธรรมโดยตัวข้าราชการเอง

มีวิธีการ ดังนี้

(๑) เรียนรู้และเข้าใจจริยธรรม

เพื่อให้ข้าราชการเรียนรู้และเข้าใจจริยธรรม ต้องจัดให้มีการฝึกอบรม หรือจัดทำคู่มือปฏิบัติในการรักษาจริยธรรมให้ข้าราชการเรียนรู้

(๒) สำนึกในหน้าที่ที่จะต้องรักษาจริยธรรม

เพื่อให้ข้าราชการสำนึกในหน้าที่ที่จะต้องรักษาจริยธรรม ต้องดำเนินการเสริมสร้างและพัฒนาให้มีจิตสำนึกในการรักษาจริยธรรม

(๓) ตระหนักในความสำคัญและจุดมุ่งหมายของการรักษาจริยธรรม

เพื่อให้ข้าราชการตระหนักในความสำคัญและจุดมุ่งหมายของการรักษาจริยธรรม ต้องมีการฝึกอบรมและกำกับกดดัน

(๔) ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม

เพื่อให้ข้าราชการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมต้องมีการจูงใจ เสริมสร้าง พัฒนา ป้องกัน ควบคุมและดำเนินการลงโทษ (Sanction) ตามควรแก่กรณี

๒. การรักษาจริยธรรมโดยผู้บังคับบัญชา

ผู้บังคับบัญชาต้องดำเนินการให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีจริยธรรมโดย **สอนให้จำ ทำให้ดู และ อยู่ใกล้ ๆ** ซึ่งมีวิธีการดังนี้

(๑) เสริมสร้างและพัฒนา

(๒) ป้องกัน

(๓) ควบคุม

(๑) การเสริมสร้างและพัฒนาให้มีจริยธรรม

การเสริมสร้างและพัฒนาให้ข้าราชการมีจริยธรรม อาจทำได้โดย

(ก) ผู้บังคับบัญชาเอง ใช้ภาวะผู้นำ (Leadership) ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการมีพฤติกรรมทางจริยธรรม ไม่ทำตัวเป็นแม่ปูสอนลูกให้เดินตรง

(ข) ฝึกอบรมให้ข้าราชการมีจริยธรรม

(ค) ใช้วิธีการเทคนิคหรือกิจกรรมที่สามารถสร้างทัศนคติ จิตสำนึกและพฤติกรรมของ

เนื้อหา

ข้าราชการให้เป็นไปในทางมีจริยธรรม ทั้งนี้อาจสอดแทรกเข้าไปในกระบวนการต่าง ๆ ของการบริหาร ทรัพยากรบุคคล เช่น ในกระบวนการคัดเลือก เพื่อแต่งตั้ง กระบวนการประเมินเพื่อให้باه็นใจความชอบ เป็นต้น โดยไม่จำเป็นต้องจัดดำเนินการเป็นการเฉพาะ

(ง) เสริมสร้างแรงจูงใจให้ข้าราชการมีจริยธรรมตามมาตรา ๗๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑

(๒) การป้องกันมิให้ฝ่าฝืนประมวลจริยธรรม

ทำได้โดย

(ก) เอาใจใส่สังเกตการณ์ฝ่าฝืนจริยธรรม

(ข) ศึกษาหาเหตุที่ทำให้ฝ่าฝืนจริยธรรม

(ค) ขจัดเหตุที่อาจก่อให้เกิดการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม

เหตุที่อาจก่อให้เกิดการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม อาจมีดังต่อไปนี้

(ก) ความไม่รู้

คือไม่รู้ว่ามิใช่ห้ามหรือข้อปฏิบัติทางจริยธรรมกำหนดไว้อย่างไร จึงทำผิดไปเพราะไม่รู้ว่ามีผิด ต้องดำเนินการให้รู้ เช่น อบรม ทำคู่มือปฏิบัติตนให้

(ข) การเสียขวัญ อาจเพราะรู้สึกว่

- ไม่ได้รับความสนใจ

- จะไม่มั่นคง

- จะไม่ปลอดภัย

- จะไม่ได้รับความเป็นธรรม

จึงไม่มีจิตใจที่จะทำดี ในการรักษาจริยธรรม

ต้องทำให้มีขวัญดีโดยเสริมสร้างขวัญ (Morale) ด้วยการ

รับขวัญ

ขวัญ อยู่ที่การที่ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้สึกว่าเขาได้รับการเอาใจใส่เป็นส่วนตัว ไม่ใช่ถูกปล่อยให้ทำงานกันไปวันหนึ่ง ๆ เหมือนเครื่องจักร จึงต้องมีการรับขวัญคนที่เข้าทำงานใหม่ ด้วยการให้พบผู้บริหาร ให้การต้อนรับ ทำการปฐมนิเทศเพื่อครอบให้เป็นคนของหน่วย เป็นต้น สำหรับคนที่ทำงานอยู่แล้ว ก็จะต้องได้พบปะผู้ใหญ่เพื่อถามไถ่ และปรับทุกข์ ตลอดจนการรับฟังปัญหาและช่วยแก้ปัญหาหรือแสดงความเมตตากรุณากันบ้าง ทั้งนี้ เป็นการสร้างขวัญรายบุคคล (Individual morale)

ปลอบขวัญ

คนที่ประสบปัญหาชีวิตหรือชะตากรรม ย่อมเสียขวัญ ต้องคอยถามไถ่ ปลอบใจ แสดงความเสียใจ และหาทางแก้ไขบ้าง เป็นการสร้างขวัญรายบุคคล (Individual morale)

เนื้อหา

ทำขวัญ

เมื่อพนักงานได้รับความสูญเสีย หรือเสียหายเนื่องจากการทำงานตามหน้าที่ จะต้องทำขวัญด้วยการให้ประโยชน์ชดเชยแก่เขาหรือทายาทบ้าง เป็นการสร้างขวัญโดยทั่วไป

บำรุงขวัญ

คนทำงานอาจกังวลในเรื่องความมั่นคง ความปลอดภัย ความเป็นธรรม จึงต้องคอยบำรุงขวัญด้วยการทำให้เขารู้สึกว่า จะมีความมั่นคง ความปลอดภัย และได้รับความเป็นธรรมโดยทั่วกัน เป็นการสร้างขวัญหมู่ (Group Morale)

(ค) การเสียกำลังใจ อาจเพราะ

- ไม่ได้รับการยอมรับ
- ไม่ได้รับความจริงใจ
- ไม่ได้รับผลตอบแทน
- ไม่ได้รับความเป็นธรรม

จึงไม่มีจิตใจที่จะทำดี ในการรักษาราชการ

ต้องทำให้มีกำลังใจในการปฏิบัติตัวดี อย่าให้เขาคิดว่า ทำดีไม่ได้ดี

(ง) ความจำเป็น อาจเพราะ

- ถูกล่อลวง
- ถูกข่มขู่
- ถูกบังคับ
- ขัดสน
- ตอบแทนบุญคุณ

จึงต้องฝ่าฝืนประมวลจริยธรรมด้วยความจำเป็น

ต้องหาทางป้องกันและแก้ไข

(จ) กิเลส เช่น

- ความอยาก
- ความเห่อ
- ความประมาท
- ความว่าเหว่
- ความเหงา

จึงฝ่าฝืนประมวลจริยธรรมเพราะกิเลสชักนำ

ต้องหาทางป้องกันและแก้ไข

เนื้อหา

(ฉ) อบรมมุข คือ หนทางแห่งความเสื่อม ความฉิบหาย เช่น

- เล่นการพนัน
- เทียวในถิ่นหรือเวลาอโคจร
- มัวเมาในกามารมณ์
- คบคนชั่วเป็นมิตร

จึงหลงระเริง ปฏิบัติในทางฝ่าฝืนประมวลจริยธรรม

ต้องสั่งสอน และหาทางกำชับกวดขัน

ทั้งนี้ ผู้บังคับบัญชาจะต้องเอาใจใส่สังเกตการณ์ว่า ผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชามีเหตุอย่างหนึ่งอย่างใดดังกล่าวหรือไม่ หากมีก็จะต้องหาทางป้องกันและแก้ไข

(ค) การควบคุมมิให้ฝ่าฝืนประมวลจริยธรรม

ทำได้โดย

- (ก) ดูแลระมัดระวังมิให้มีการปฏิบัติฝ่าฝืนประมวลจริยธรรม
- (ข) เมื่อรู้ว่าอาจมีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมต้องหาทางป้องกันและแก้ไข
- (ค) เมื่อมีข้าราชการผู้ใดฝ่าฝืนประมวลจริยธรรม ก็ดำเนินการลงโทษตามสมควรแก่กรณี

๓. การรักษาจริยธรรมโดยองค์กร

องค์กรที่มีหน้าที่รักษาจริยธรรมของข้าราชการ มีหลายองค์กร เช่น

องค์กรตามรัฐธรรมนูญ ได้แก่ ผู้ตรวจการแผ่นดิน ซึ่งมีหน้าที่ส่งเสริมให้ข้าราชการมีจิตสำนึกในด้านจริยธรรมและรายงานการกระทำที่ฝ่าฝืนประมวลจริยธรรม เพื่อให้ผู้รับผิดชอบในการบังคับการดำเนินการ Sanction ตามมาตรา ๒๗๙ วรรคสาม

องค์กรฝ่ายบริหาร ได้แก่ คณะรัฐมนตรี ซึ่งมีหน้าที่กำหนดนโยบายออกระเบียบแบบแผน ส่งเสริมสนับสนุนและกำชับกวดขัน

องค์กรตามประมวลจริยธรรม ได้แก่

ก.พ. ซึ่งมีหน้าที่กำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมโดยออกเป็นประมวลจริยธรรมและควบคุมกำกับให้มีการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม

คณะกรรมการจริยธรรมประจำส่วนราชการ

มีหน้าที่ตามข้อ ๑๕ ของประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน

กลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรม

มีหน้าที่ตามข้อ ๑๗ ของประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน

เนื้อหา

วิธีรักษาจริยธรรมโดยองค์กร

อาจทำได้โดย

- (ก) กำหนดนโยบาย
- (ข) กำหนดยุทธศาสตร์
- (ค) กำหนดแผนงาน โครงการ
- (ง) ออกระเบียบ
- (จ) ส่งเสริมและสนับสนุน
- (ฉ) กำชับกวดขัน
- (ช) ควบคุมดูแล

ตัวอย่างการกำหนดยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์ของรัฐบาลในการต่อต้านทุจริตคอร์รัปชัน

วัตถุประสงค์

- (๑.) ยกระดับการต่อต้านคอร์รัปชันของประเทศไทยให้อยู่ในระดับมาตรฐานสากล
- (๒.) สร้างภาพลักษณ์ที่ดีและความเชื่อมั่นศรัทธาในการบริหารราชการแผ่นดิน

แนวทาง

ยุทธศาสตร์ต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน ประกอบด้วยแนวทางสำคัญ ๆ รวม ๖ ด้านดังนี้

- (๑.) การปลูกจิตสำนึกและสร้างความตระหนักรู้
- (๒.) การพัฒนาองค์กร
- (๓.) การเปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วม
- (๔.) การปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย
- (๕.) การตรวจสอบ เฝ้าระวังเชิงรุก
- (๖.) การปราบปรามที่จริงจัง และการลงโทษที่เข้มงวด

(๑.) การปลูกจิตสำนึกและสร้างความตระหนักรู้

เป็นแนวทางที่มุ่งเน้นการสร้างจิตสำนึกและทัศนคติเชิงบวกในการสร้างภูมิคุ้มกันและความเข้มแข็งให้กับสังคมไทย ครอบคลุมทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ควบคู่ไปกับการปลูกฝัง สร้างค่านิยมที่อยู่บนพื้นฐานความถูกต้อง โดยอาศัยกลไกของสังคมเป็นการลงโทษผู้กระทำผิดหรือทุจริตคอร์รัปชัน ประกอบด้วยมาตรการดำเนินการ ดังนี้

- การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ และสร้างข้าราชการไทยหัวใจสีขาว

เนื้อหา

- การมอบรางวัลเพื่อเชิดชูเกียรติและกำหนดบัญชีรายชื่อข้าราชการที่มีความซื่อสัตย์ สุจริต หรือมีผลงานในการต่อต้านทุจริตคอร์รัปชัน (White List)
- การคิดเครื่องหมายสัญลักษณ์แสดงการอาสาต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน
- การพัฒนาและฝึกอบรมหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการปลูกฝังจิตสำนึก และสร้างความรู้ในการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน
- การกำหนดให้มีการพัฒนาข้าราชการในเรื่องคุณธรรมจริยธรรมอย่างน้อย ๑ วันต่อปี และจัดให้มีที่ปรึกษาด้านจริยธรรม เพื่อให้คำปรึกษาแนะนำแก่ข้าราชการ
- การพัฒนาคู่มือ “รู้ทันคอร์รัปชัน ตัดวงจรทุจริต” เพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับนักธุรกิจและประชาชน ให้สามารถรู้ทันรูปแบบการทุจริตต่าง ๆ ของเจ้าหน้าที่รัฐ และแนวทางในการป้องกัน ตลอดจนช่องทางการแจ้งเบาะแสและร้องเรียน
- การพัฒนาหลักสูตรและกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อปลูกฝังตั้งแต่เด็กและเยาวชน

(๒.) การพัฒนาองค์กร

เป็นแนวทางที่มุ่งเน้นการพัฒนาองค์กรทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นองค์กรสีขาว มีการดำเนินการป้องกันและลดความเสี่ยงที่เป็นช่องทางให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชันตลอดจนวางระบบคัดกรองบุคคลเข้าสู่ตำแหน่งในระบบราชการที่คำนึงถึงควมมีเหตุผลทางคุณธรรม (Moral Reasoning) หรือความสามารถทางด้านจริยธรรม (Ethicability) ประกอบด้วยมาตรการดำเนินการ ดังนี้

- การสร้างความโปร่งใสในการปฏิบัติราชการ
- การลดการใช้อำนาจโดยดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ โดยการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย และการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาประยุกต์ใช้ในกระบวนการทำงาน
- การทดสอบความสามารถทางด้านคุณธรรมจริยธรรม เพื่อเป็นเงื่อนไขในการบรรจุข้าราชการเข้าใหม่ และการแต่งตั้งเลื่อนตำแหน่งผู้บริหารระดับสูง
- การส่งเสริมพัฒนาองค์กรท้องถิ่นสีขาว และให้ประกาศนียบัตรเชิดชูเกียรติ รวมทั้งให้สิทธิประโยชน์บางประการเพื่อสร้างแรงจูงใจแก่ท้องถิ่นที่ผ่านการคัดกรองเป็นองค์กรท้องถิ่นสีขาว
- การส่งเสริมพัฒนาองค์กรเอกชนสีขาว โดยการคัดกรองและประกาศรายชื่อและให้ประกาศนียบัตรเชิดชูเกียรติแก่ธุรกิจเอกชนที่ตั้งมั่นอยู่บนความซื่อตรง
- การจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันในแต่ละหน่วยงานราชการ เพื่อบูรณาการและขับเคลื่อนแผนการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน และทำงานเป็นเครือข่ายกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

เนื้อหา

(๓.) การเปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วม

เป็นแนวทางที่มุ่งเน้นการสร้างความปลอดภัยในกระบวนการดำเนินงานของภาครัฐ โดยเฉพาะการจัดซื้อจัดจ้างของทางราชการ ซึ่งตั้งอยู่บนหลักการเปิดเผยและมีส่วนร่วม อันจะทำให้ภาคส่วนอื่นในสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมรับรู้ ตรวจสอบ หรือร่วมในกระบวนการใด ๆ เพื่อให้กลไกการดำเนินการมีความถูกต้องชอบธรรม โปร่งใส และน่าเชื่อถือ ประกอบด้วยมาตรการดำเนินการ ดังนี้

- การวางระบบการตรวจสอบจากภายนอก ในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างเพื่อให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นจากบุคคลฝ่ายต่าง ๆ และยินยอมให้ผู้ตรวจสอบอิสระจากภายนอกที่ผ่านการฝึกอบรมและได้รับการรับรอง สามารถเข้ามาดำเนินการกำกับ สอดส่องดูแล และสอบถามกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างของทางราชการได้

- การกำหนดมาตรการสนับสนุนการสร้างความปลอดภัยในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างของทางราชการ เช่น ระบบราคากลาง และการให้แต้มต่อแก่บริษัทสีขาว เป็นต้น

- การสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการใช้อำนาจหรือการจัดสรรทรัพยากรของภาครัฐ เช่น การออกใบอนุญาต การให้สัมปทาน ฯลฯ เพื่อให้เกิดความโปร่งใส การยอมรับและน่าเชื่อถือ

- การพัฒนาระบบการแต่งตั้งโยกย้ายที่โปร่งใสและเป็นธรรม

(๔.) การปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย

เป็นแนวทางที่มุ่งเน้นการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้เป็นเครื่องมือป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันที่มีประสิทธิภาพ ตลอดจนยกระดับมาตรฐานกฎหมายด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันของไทยให้เป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ ประกอบด้วยมาตรการดำเนินการ ดังนี้

- การแก้ไขกฎหมายต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับพันธกรณีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านทุจริต เช่น พ.ร.บ. แก้ไขประมวลกฎหมายอาญา พ.ร.บ. ความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ร.บ. ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และ พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เป็นต้น

- การแก้ไข พ.ร.บ. มาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อให้อายุความสะดุดลงกรณีผู้ต้องหาหลบหนีหรือไม่สามารถจับกุมตัวได้ จนกว่าจะมีการจับกุมหรือได้ตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องโทษ รวมทั้งให้อำนาจยึดอายัดทรัพย์สินจากการกระทำความผิดและสามารถตรวจสอบข้อเท็จจริงก่อนกระบวนการไต่สวน

- การแก้ไขกฎหมายของหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อลดกระบวนการในการใช้ดุลยพินิจให้เป็นระบบมากขึ้น และเพิ่มมาตรการลงโทษที่เด็ดขาด รวมทั้ง การกำหนดให้เจ้าหน้าที่รัฐผู้มีอำนาจแสดงบัญชีทรัพย์สิน เช่น ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ร.บ.สัญชาติ พ.ร.บ. ควบคุมอาคาร เป็นต้น

เนื้อหา

- กำหนดมาตรการลงโทษสำหรับองค์กรและ/หรือบุคคลในภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตคอร์รัปชัน

(๕.) การตรวจสอบ เฝ้าระวังเชิงรุก

เป็นแนวทางที่มุ่งเน้นการวางกลไกการตรวจสอบและเฝ้าระวังเชิงรุก ทั้งกลไก การเฝ้าระวังของทั้งภาครัฐและภาคเอกชน กลไกการตรวจสอบตามกฎหมาย ตลอดจน การเชื่อมโยงและบูรณาการการรับแจ้งเบาะแสและเรื่องร้องเรียนให้สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างเบ็ดเสร็จเด็ดขาด รวมถึงการวางระบบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตประพฤตินิยมชอบ ประกอบด้วยมาตรการดำเนินการ ดังนี้

- การจัดตั้งศูนย์ต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน เป็นศูนย์ปฏิบัติการในการบูรณาการด้านการตรวจสอบ รับแจ้งเบาะแสและเรื่องร้องเรียน ป้องกัน และปราบปรามในรูปแบบอย่างเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว (One – Stop Service) รวมทั้งสามารถการเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศและรายงานการดำเนินงานไปยังศูนย์บัญชาการนายกรัฐมนตรีได้

- การสนับสนุนกลไกต่าง ๆ เช่น กลไกสุนัขเฝ้าบ้าน (Watchdog) ของภาคเอกชน ตลอดจนสร้างให้เกิดความเชื่อมโยงกับการดำเนินการปราบปรามทุจริตของภาครัฐอย่างจริงจัง กลไกการตรวจสอบภาคสื่อมวลชน และกลไกการเฝ้าระวังซึ่งกันและกันเองของภาคเอกชน โดยอาศัยการดำเนินการของภาคเอกชนในการต่อต้านและกำหนดมาตรการเชิงลบต่อองค์กรหรือบริษัทเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตคอร์รัปชัน เป็นต้น

- การพัฒนาระบบการคุ้มกันผู้ชี้เบาะแสและพยาน

(๖.) การปราบปรามที่จริงจัง และการลงโทษที่เข้มงวด

เป็นแนวทางที่มุ่งเน้นการดำเนินการปราบปรามทุจริตอย่างจริงจัง รวมถึงการกำหนดมาตรการในการลงโทษที่เข้มงวดและรุนแรงขึ้น เพื่อให้ทุกภาคส่วนเกิดความตื่นตัว และเกรงกลัวต่อการประพฤตินิยมชอบ ประกอบด้วยมาตรการดำเนินการ ดังนี้

- การประกาศลงโทษผู้กระทำความผิดการทุจริตคอร์รัปชัน เพื่อแสดงให้เห็นถึงเจตจำนงในการดำเนินการปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันอย่างจริงจัง

- การแก้กฎหมาย ก.พ. เพื่อให้การเนิการสอบสวนการทุจริตมีความรวดเร็ว รัดกุม

- การกำหนดให้ข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตคอร์รัปชันไม่สามารถเติบโตหรือก้าวหน้าได้ (Blacklist)

ตัวอย่างการกำหนดแผนงานโครงการ

มีมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๕ เห็นชอบข้อเสนอของสำนักงาน ก.พ.ร. วางแผนการส่งเสริมและพัฒนาระบบธรรมาภิบาลในภาคราชการ เพื่อการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีอย่างยั่งยืน กำหนดแผนดำเนินงานเป็น ๓ ส่วน ประกอบด้วย โครงการสำคัญ ๘ โครงการ ดังนี้

เนื้อหา

ส่วนที่ ๑ : การส่งเสริมและพัฒนาการบริหาร/ธรรมาภิบาลในภาคราชการผ่านการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ประกอบด้วย ๒ โครงการ คือ (๑) โครงการส่งเสริมและพัฒนาความเป็นเลิศในการให้บริการประชาชน (๒) โครงการส่งเสริมและยกระดับธรรมาภิบาลในส่วนราชการ

ส่วนที่ ๒ : การพัฒนากลไกการขับเคลื่อนธรรมาภิบาลในระบบราชการแบบยั่งยืน ประกอบด้วย ๕ โครงการ คือ (๑) โครงการทบทวนบทบาทและโอนถ่ายภารกิจของภาครัฐให้แก่ภาคส่วนอื่น ๆ (๒) โครงการส่งเสริมให้ภาคส่วนอื่น ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารกิจการบ้านเมือง (๓) โครงการจัดวางระบบความสัมพันธ์และประสานความร่วมมือระหว่างราชการบริหารส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น (๔) โครงการพัฒนาระบบการบริหารงานแบบบูรณาการ (๕) โครงการออกแบบและวางระบบบริหารราชการรูปแบบใหม่

ส่วนที่ ๓ : การพัฒนาระบบสนับสนุนการพัฒนาธรรมาภิบาลมี ๑ โครงการ คือ โครงการวัดระดับความเชื่อถือและไว้วางใจในการบริหารงานภาครัฐ

ทั้งนี้ โดยมุ่งเน้นการปรับตัวของระบบราชการให้สามารถรองรับต่อยุทธศาสตร์การฟื้นฟูและสร้างอนาคตของประเทศ ตลอดจนการตอบสนองความต้องการของประชาชนตามสภาพแวดล้อมและบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป อันจะนำไปสู่ความสำเร็จในการสร้างคุณค่าแก่ประชาชน ยกระดับธรรมาภิบาลของประเทศและทำให้ประชาชนมีความเชื่อถือไว้วางใจในการทำงานของภาคราชการ

โดยครอบคลุมระยะเวลาดำเนินการรวม ๓ ปี เริ่มตั้งแต่เดือนเมษายน ๒๕๕๕ ถึงเดือนมีนาคม ๒๕๕๘

ตัวอย่าง ๒

แผนงานเชิงรุกของรัฐบาลในการต่อต้านทุจริต

แผนงานเชิงรุกของรัฐบาลมุ่งเน้นการดำเนินงานภายใต้ ๔ แนวทาง ดังนี้

(๑.) ด้านการปลูกจิตสำนึกและสร้างความตระหนักรู้

ประกอบด้วย ๓ มาตรการ ได้แก่

- การสร้างข้าราชการไทยหัวใจสีขาว

เป็นการรณรงค์สร้างความตื่นตัว และสร้างต้นแบบการเป็นข้าราชการที่ดี ต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน โดยการค้นหาข้าราชการและคนดีที่เป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม อันเป็นการจูงใจให้สังคมได้รับรู้ รับทราบ ถึงคุณค่าของความดีที่เกิดจากการกระทำโดยข้าราชการหรือคนดีจากทุกภูมิภาคของประเทศ รวมทั้งการวางโปรแกรมอบรมและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างข้าราชการหัวใจสีขาว ทั้งนี้ จะมีการพิจารณาคัดเลือกจากกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านต่าง ๆ ทั้งในระดับเขตพื้นที่และระดับประเทศ เพื่อคัดเลือกเป็นข้าราชการต้นแบบหัวใจสีขาว

- การมอบรางวัลเพื่อเชิดชูเกียรติ และกำหนดบัญชีรายชื่อข้าราชการที่มีความซื่อสัตย์สุจริต หรือมีผลงานในการต่อต้านทุจริตคอร์รัปชัน

เนื้อหา

เป็นการดำเนินการด้านบวกในการกระตุ้นจิตสำนึกของข้าราชการและสร้างความรับรู้ในทุกภาคส่วน เพื่อให้เกิดค่านิยมการยกย่องเชิดชูคุณดี ชื่อสัตย์สุจริต ในขณะเดียวกันเป็นการสร้างกระแสในทางกลับโดยการลงโทษทางสังคม (Social Sanction) แก่ผู้ทุจริตคอร์รัปชัน โดยการกำหนดให้มีการมอบรางวัลเพื่อเชิดชูเกียรติข้าราชการที่มีความชื่อสัตย์สุจริต มีผลงานประจักษ์ชัดแจ้งในการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน รวมถึงจัดทำบัญชีรายชื่อข้าราชการที่มีความชื่อสัตย์สุจริต ต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน (White List) เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการประเมินเลื่อนขั้น หรือแต่งตั้งในตำแหน่งที่สูงขึ้น

- **การตีตราสัญลักษณ์แสดงการอาสาด้านคอร์รัปชัน**

เป็นการสร้างความตื่นตัว และปลูกจิตสำนึกข้าราชการผู้ให้บริการ รวมทั้งความละเอียดต่อการประพฤติมิชอบในหน้าที่ และรับอาวมิลลินจางอันไม่ชอบ โดย

๑) การจัดทำตราสัญลักษณ์ที่แสดงถึงการประกาศตนไม่ทุจริตคอร์รัปชันทุกรูปแบบ และกำหนดให้ข้าราชการที่อาสาดิตตราสัญลักษณ์พร้อมชื่อแสดงตนเมื่อให้บริการประชาชน เพื่อเป็นการประกาศตนไม่ทุจริต

๒) การจัดทำป้ายสัญลักษณ์ในการประกาศเจตนารมณ์ที่จะไม่รับสินบนหรือคอร์รัปชันทุกรูปแบบ พร้อมช่องทางการร้องเรียนหากพบการทุจริตคอร์รัปชัน เพื่อติดตั้งในศูนย์บริการประชาชนทุกแห่งของรัฐ

(๒.) ด้านการพัฒนาองค์กร

ประกอบด้วย ๒ มาตรการ ได้แก่

- **การสร้างความปลอดภัยในการปฏิบัติราชการ**

เป็นการส่งเสริมให้ส่วนราชการริเริ่มจัดทำข้อเสนอการเปลี่ยนแปลงเพื่อสร้างความปลอดภัยในการปฏิบัติราชการของตนเอง โดยมุ่งเน้นพัฒนาหรือปรับปรุงกระบวนการหลักที่มีความเสี่ยงสูงต่อการเกิดการทุจริตคอร์รัปชัน ผ่านกระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง (Action Learning) ซึ่งเป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาที่เกิดจากความเต็มใจและยอมรับร่วมกันจากผู้ปฏิบัติงานภายในหน่วยงานเอง อันจะเป็นการขับเคลื่อนผลักดันให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการเสริมสร้างความปลอดภัยในการปฏิบัติราชการอย่างแท้จริงและยั่งยืน

- **การจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน**

เป็นการจัดตั้งกลไกเพื่อทำหน้าที่ในการบูรณาการและขับเคลื่อนแผนการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน โดยมีสถานะเป็นส่วนราชการตามนัยของมาตรา ๓๑ วรรคสองแห่งกฎหมายระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน รายงานขึ้นตรงต่อหัวหน้าส่วนราชการ รวมทั้งทำงานเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงกับสำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐและหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

(๓.) ด้านการตรวจสอบ เฝ้าระวังเชิงรุก

ประกอบด้วยมาตรการดังนี้

- **การจัดตั้งศูนย์ต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน**

เนื้อหา

เป็นศูนย์ปฏิบัติการในการบูรณาการด้านการตรวจสอบ รับแจ้งเบาะแสและเรื่องร้องเรียน ป้องกัน และปราบปราม อย่างเบ็ดเสร็จครบวงจร ณ จุดเดียว (One – Stop Service) รวมทั้งสามารถเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศและรายงานการดำเนินงานไปยังศูนย์บัญชาการนายกรัฐมนตรีได้ โดยองค์ประกอบและหน้าที่ของศูนย์ต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน มีดังนี้

- เว็บไซต์ และช่องทางการสื่อสารรับเรื่องร้องเรียนประเภทต่าง ๆ รวมถึงสื่อทางสังคมออนไลน์ (Social Network) รวมทั้งเป็นศูนย์ในการแจ้งข่าวสาร และเผยแพร่ข้อมูลการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันต่าง ๆ
- ศูนย์รับแจ้งเบาะแสและเรื่องร้องเรียนทุจริตคอร์รัปชัน ซึ่งเป็นสายด่วนเลขสี่ตัว ให้บริการตลอด ๒๔ ชั่วโมง และการเปิดกล่องข่าวเพื่อรับเบาะแสและเรื่องร้องเรียนตามสถานที่ราชการ และบริเวณพื้นที่สาธารณะที่ประชาชนเข้าถึงได้ง่าย
- สำรวจความพึงพอใจประชาชน/เอกชน หลังจากดำเนินการตามยุทธศาสตร์ต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน และประกาศผลสำรวจความพึงพอใจฯ ทุก ๒-๓ เดือน
- ติดตามและรายงานสถานะความก้าวหน้าของการดำเนินมาตรการและผลลัพธ์ภายใต้แผนยุทธศาสตร์ต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน
- รายงานอันดับหน่วยงานปลอดคอร์รัปชัน ๕ หน่วยงานแรก และอันดับหน่วยงานคอร์รัปชันสูง ๕ อันดับแรกจากผลโหวตของประชาชน ทุกเดือน
- แสดงข้อมูลสถิติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน เช่น การแสดงคะแนนอันดับคอร์รัปชันรายองค์การ (Scorecard) และฐานข้อมูลแสดงสถานะคอร์รัปชันต่าง ๆ (Corruption Index Database) เป็นต้น

(๔.) ด้านการปราบปรามที่จริงจังและการลงโทษที่เข้มงวด

ประกอบด้วยมาตรการดังนี้

● การประกาศลงโทษผู้กระทำความผิดการทุจริตคอร์รัปชัน

เป็นการดำเนินคดีกับผู้ที่กระทำการทุจริตในภาครัฐและประกาศลงโทษให้สาธารณชนได้รับรู้ เพื่อสร้างความตื่นตัวและเกรงกลัวต่อการกระทำการทุจริต ควบคู่ไปกับการให้โอกาสผู้ที่ต้องการกลับตัวอย่างแท้จริง

สรุป

โดยที่จุดมุ่งหมายของการกำหนดให้มีประมวลจริยธรรมตามรัฐธรรมนูญ มุ่งไปที่การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) จึงควรมีการกำหนดยุทธศาสตร์แผนงาน โครงการในการรักษาจริยธรรมของข้าราชการตามแนวตัวอย่างการกำหนดยุทธศาสตร์แผนการโครงการ ดังกล่าวข้างต้น

เนื้อหา

๔. การรักษาจริยธรรมโดยผู้ที่เกี่ยวข้อง

ผู้เกี่ยวข้องกับการรักษาจริยธรรม คือ หัวหน้ากลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรมประจำส่วนราชการต่าง ๆ ซึ่งมีหน้าที่ตามข้อ ๒๑ และข้อ ๒๒ ของประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือนรวมทั้งข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ในแต่ละส่วนราชการ ก็ต้องปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีในการรักษาจริยธรรม เพื่อนำให้ข้าราชการทุกคนมีจริยธรรมด้วย

๕. การรักษาจริยธรรมโดยสังคม

สังคมที่จะช่วยรักษาจริยธรรมของข้าราชการ

- (ก) ประชาชน
- (ข) สื่อมวลชน
- (ค) องค์กรเอกชน

วิธีการรักษาจริยธรรมของข้าราชการโดยสังคม

- (ก) ดูแล สังเกตการณ์
- (ข) แจ้งให้ทางราชการทราบหรือร้องเรียน
- (ค) ออกข่าว
- (ง) แนะนำช่วยเหลือ
- (จ) สร้างค่านิยมหรือประเพณีในทางที่ดี

สารสังเคราะห์

ผู้มีหน้าที่รักษาจริยธรรมของข้าราชการไม่ใช่มีเฉพาะแต่ตัวข้าราชการแต่ละคน ยังมีผู้บังคับบัญชา องค์กร ผู้เกี่ยวข้อง และสังคม ซึ่งจะต้องดำเนินการเพื่อให้ข้าราชการมีจริยธรรมด้วย

จบการบรรยาย